Actualisering Omgevingsvisie

Peiling Nijmeegs stadspanel

Juni 2023

Opgesteld door: [redacted] Bureau Strategie en Onderzoek, gemeente Nijmegen

Samenvatting

Inleiding

Doel van dit onderzoek is het inventariseren van prioriteiten van inwoners en participatievoorkeuren in relatie tot de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad. Deze informatie draagt bij aan de verkennende fase van de actualisering van de Nijmeegse Omgevingsvisie. We benaderden de 3.797 panelleden van het Nijmeegs stadspanel ("betrokken Nijmegenaren uit de gehele stad") met een online-vragenlijst. De 43% respons is regulier, en voldoende om bruikbare uitspraken voor de stad te doen en om deelgroepen en deelgebieden te onderscheiden.

Bekendheid Omgevingsvisie

Bijeengenomen heeft een kleine meerderheid wel eens gehoord van de Omgevingsvisie (41%), blijkt ermee bekend (12%) of heeft deze gelezen en/of gebruikt (2%).

Prioriteiten: consensus en discussie

Aan welke thema's zou de gemeente meer of minder aandacht moeten besteden in relatie tot het ruimtelijk beleid? De top 5 van onderwerpen waar de gemeente *meer* aandacht aan kan besteden volgens panelleden:

- Goede luchtkwaliteit en gezonde leefomgeving;
- Klimaatbestendige stad;
- Bouwen van betaalbare woningen;
- Leefbaarheid bestaande wijken;
- Ruimte voor dieren en groen.

Dit zijn tevens *'consensus'-onderwerpen*, in de zin dat er naar verhouding weinig weerstand zichtbaar is en ook een gering aandeel neutraal/geen mening.

Discussiethema's, waarbij er weerstand en tegengesteld denkende groepen zichtbaar zijn, (en vaak ook een groot aandeel neutraal/geen mening) zijn er ook in top 5:

- Ruimte voor bedrijven;
- Plekken voor cultuur en evenementen;
- Woningen van het gas halen;
- Ruimte voor voorzieningen;
- Meer woningen bouwen.

Belangrijke thematiek

Aansluitend op de meer/minder-vraagstelling is gevraagd naar de meest belangrijke onderwerpen, die het waard zijn om over door te praten. Vrijwel geheel in lijn met de eerdergenoemde prioriteiten zijn genoemd als belangrijke thematiek voor de Nijmeegse Omgevingsvisie:

1. Goede luchtkwaliteit en gezonde leefomgeving (door 69% genoemd);
2. Klimaatbestendige stad (57%);
3. Leefbaarheid bestaande wijken (53%);
4. Bouwen van betaalbare woningen (52%);
5. Ruimte voor dieren en groen (50%).

Het panel noemt ook uit eigen beweging zaken die men vanwege zichzelf of het algemeen belang graag terug zou willen zien in de Nijmeegse omgevingsvisie (*zie blz. 14*). Het gaat daarbij veelal om verkeers- en mobiliteitszaken, onderhoud openbare ruimte, doorstroming

van senioren op de woningmarkt en grenzen aan verdichting ten gunste van leef- en ademruimte in de stad.

Participatievoorkeuren

Er blijkt belangstelling voor allerlei vormen van meedenken of informatie krijgen: opiniepeilingen middels het stadspanel, inloopavonden, stadsgesprekken, een fysiek informatiepunt, interviews in elk stadsdeel en een online gespreksomgeving zoals mijnwijkplan. Een aantal panelleden maakte van de gelegenheid gebruik om de kwaliteit van de inspraak aan te kaarten. Daaruit spreekt vrijwel altijd een sterk wantrouwen omdat de besluiten 'toch al genomen zijn'. Men mist bij onwelvallige besluiten de mogelijkheid deze tegen te houden. Dat blijkt voer voor kritiek op de participatie.

Inhoudsopgave

Samenvatting	**2**
Inhoudsopgave	**4**
1. Achtergronden onderzoek	**5**
2. Bekendheid en prioriteiten Omgevingsvisie	**6**
3. Belangrijke thematiek	**10**
4. Voorkeuren participatie	**17**

1. Achtergronden onderzoek

In het gemeentelijk onderzoeksprogramma 2023 is ruimte opgenomen voor een meningspeiling gericht op ideeën en prioriteiten rond de planologische ontwikkeling van Nijmegen. De verkregen informatie draagt bij aan de actualisering van de Nijmeegse omgevingsvisie. Bijvoorbeeld ter voorbereiding van zogenaamde stadsgesprekken.

Voor de actualisatie van de omgevingsvisie maken we een participatieplan, op basis van het participatiebeleid voor het ruimtelijk domein. Daarvoor gaan we eerst in gesprek met inwoners over participatie. Dat heet de verkennende fase; dit onderzoeksvoorstel richt zich dan ook op een verkennende peiling. In een later stadium kunnen vervolgmetingen op themaniveau inzicht geven, kan onderzoek vooral toetsend zijn, en is het bijvoorbeeld mogelijk om keuzerichtingen voor te leggen.

Doel onderzoek en probleemstelling

Doel is het inventariseren van prioriteiten van inwoners in relatie tot de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad. Een nevendoel is ophalen van verdere participatievoorkeuren en het werven van concrete gesprekspartners. Bovengenoemde informatie is bedoeld om bij te dragen aan de verkennende fase van de actualisering van de Nijmeegse Omgevingsvisie die is gestart.

Onderzoeksvragen:

1. Welke prioriteiten in de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van Nijmegen zien panelleden?
2. Hoe wordt aangekeken tegen dillema's en afwegingen in ons ruimtelijk beleid?
3. Welke voorkeuren zijn er rond mogelijke vormen van participatie bij de actualisering van de Omgevingsvisie?
4. Zijn er in de uitkomsten verschillen zichtbaar naar woonlocatie (stadsdelen), leeftijdsgroepen of andere doelgroepen?
5. Zijn er panelleden die verder betrokken willen worden bij de actualisering van de Omgevingsvisie?

In Nijmegen komen veel verschillende onderwerpen samen in een beperkte ruimte. Hoe we op de lange termijn ruimte geven aan deze onderwerpen staat in de omgevingsvisie. Zo moet bijvoorbeeld ruimte zijn voor klimaatadaptatie, voor wonen en voor werken. In relatie tot de begroting 2023 is besloten de omgevingsvisie deze coalitieperiode te actualiseren. Ons bestuur wil de omgevingsvisie concreter maken en scherper kiezen, ook om betere belangenafwegingen te kunnen maken. Welke signalen van zorg, weerstand, steun of verrijking leven er in dit verband bij inwoners?

Onderzoeksopzet en respons

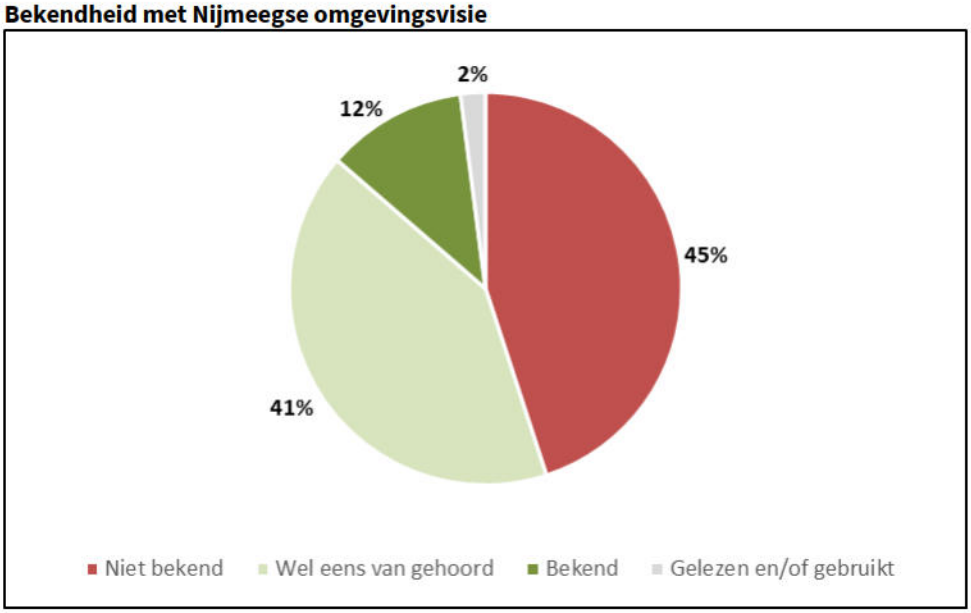
Om de onderzoeksvragen te beantwoorden benaderden we de 3.797 stadspanelleden met een online-vragenlijst. De veldwerkperiode 10 tot 23 mei 2023 leverde 1.619 ingevulde vragenlijsten op (43% respons). Een gebruikelijk resultaat, en voldoende om bruikbare uitspraken voor de stad te doen en om deelgroepen en deelgebieden (stadsdelen) te onderscheiden. Het stadspanel levert geen representatief beeld op voor de Nijmeegse bevolking, maar wel inhoudelijk waardevolle resultaten en een goede spreiding over de stad. De responsverdeling is opgenomen in een apart bijlagenboek, op te vragen via onderzoek.statistiek@nijmegen.nl.

2. Bekendheid en prioriteiten Omgevingsvisie

Hoe we op de lange termijn ruimte geven aan bijvoorbeeld wonen, werken of verkeer in Nijmegen, staat in de omgevingsvisie. Deze is in 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Toen is gekozen om Nijmegen de komende jaren te laten groeien in aantal inwoners en banen. Ons bestuur wil de omgevingsvisie visie concreter maken en belangen goed afwegen. Daarom is het belangrijk om uw inbreng, ideeën en mening op een zo vroeg mogelijk moment in beeld te brengen. Voor het bijwerken van de omgevingsvisie maken we een participatieplan. In deze vragenlijst verkennen we wat u belangrijk vindt in de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad. Dit nemen we mee bij het maken van het participatieplan.

Zijn panelleden bekend met de Nijmeegse omgevingsvisie? Hierin staat hoe we op de lange termijn ruimte geven aan wonen, werken, verkeer en bijvoorbeeld klimaatmaatregelen.

Bekendheid met Nijmeegse omgevingsvisie

Bron: peiling Nijmeegs stadspanel, mei 2023

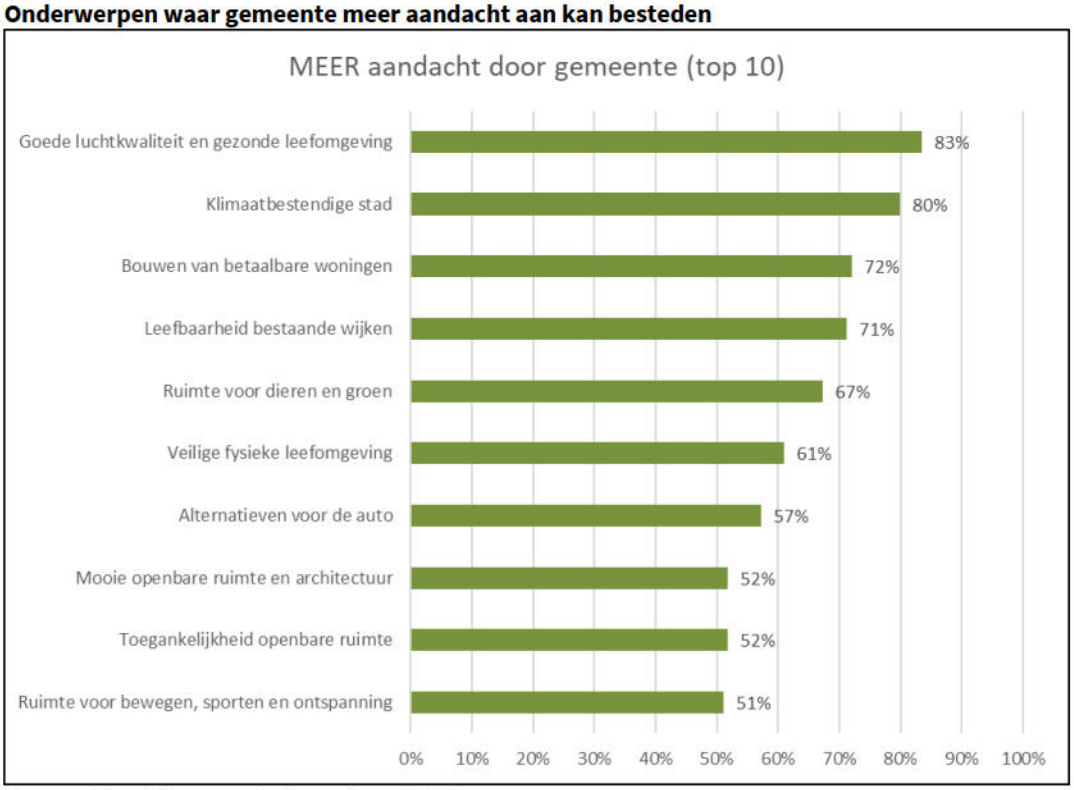
Ruim 1 op de 10 panelleden (14%) is daadwerkelijk op de hoogte van het stuk: 12% geeft aan er bekend mee te zijn, 2% heeft het gelezen en/of gebruikt. Bijeengenomen is een kleine meerderheid (enigszins) bekend met de omgevingsvisie.

De omgevingsvisie blijkt wat minder bekend in Nijmegen-Noord (bij 55% onbekend) en in Lindenholt (50% onbekend). In Nieuw-West (Hees, Heseveld, NBO) is het stuk door 4% gelezen of gebruikt, en daarnaast door 6% van de studerenden: naar verhouding wat hogere aandelen. Er zijn geen duidelijke verschillen in bekendheid naar leeftijdsgroep.

Veelheid aan prioriteiten benoemd, in consensus of als discussiethema

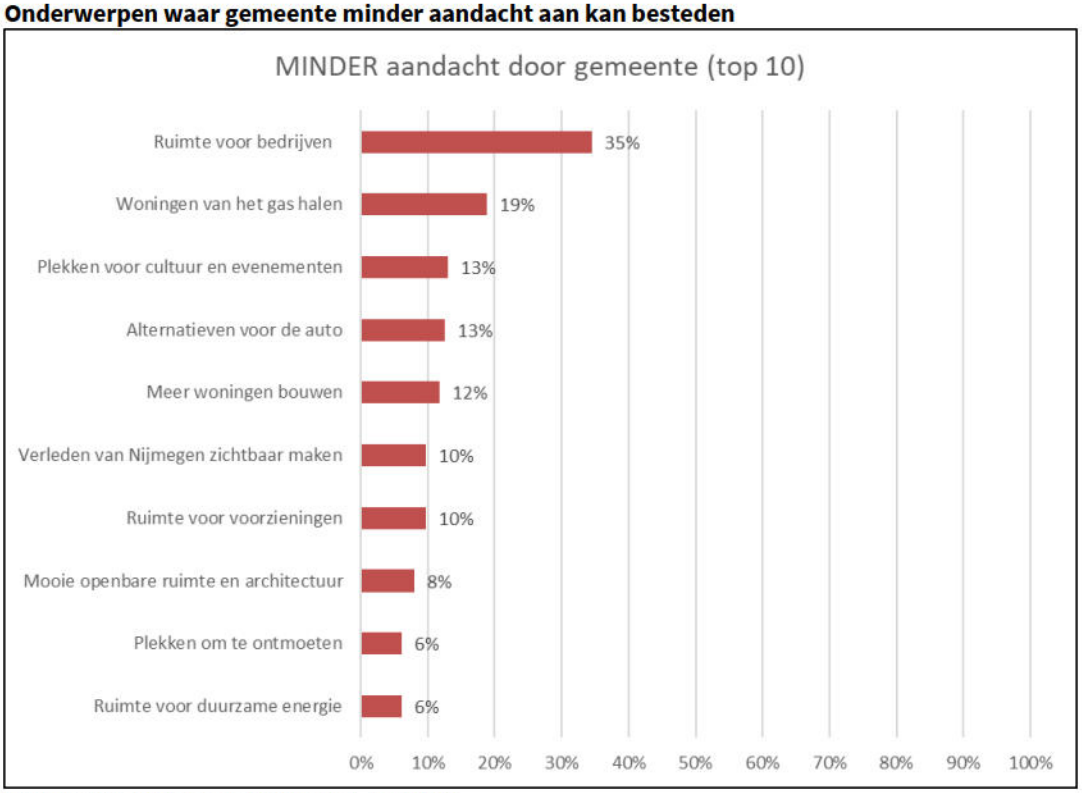
In Nijmegen komen veel onderwerpen samen. Er moet bijvoorbeeld ruimte zijn om te wonen, maar ook voor groen. Niet alles kan, want de fysieke ruimte is beperkt. Daarom moet de gemeente kiezen waar we aandacht aan besteden. Waar zou de gemeente volgens panelleden meer of juist minder aandacht aan moeten besteden?

Onderwerpen waar gemeente meer aandacht aan kan besteden

Bron: peiling Nijmeegs stadspanel, mei 2023

Onderwerpen waar gemeente minder aandacht aan kan besteden

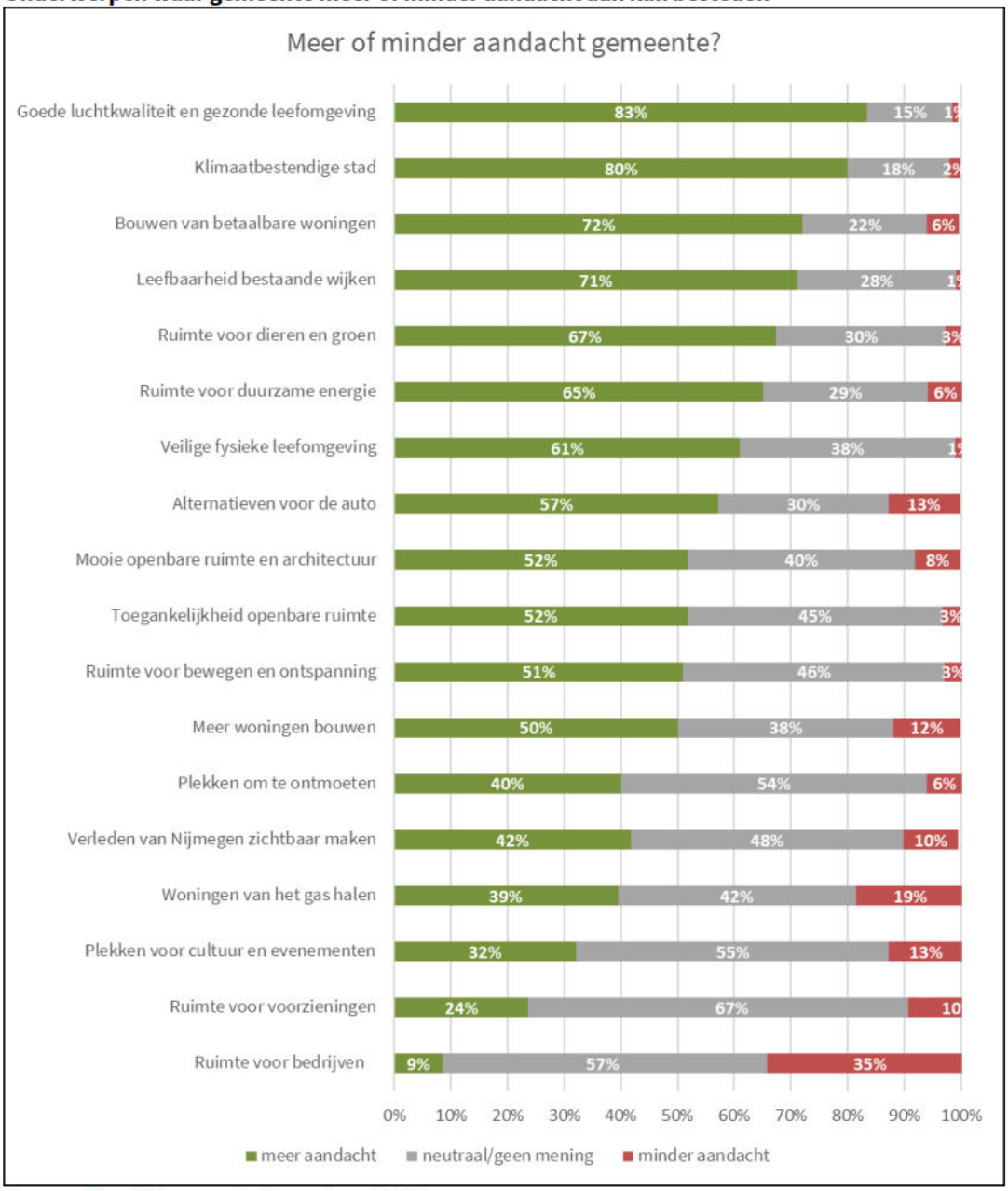
Bron: peiling Nijmeegs stadspanel, mei 2023

Onderwerpen waar de gemeente *meer* aandacht aan kan besteden in relatie tot het ruimtelijk beleid volgens panelleden (top 5):

- Goede luchtkwaliteit en gezonde leefomgeving (door 83% genoemd);
- Klimaatbestendige stad (80%);
- Bouwen van betaalbare woningen (72%);
- Leefbaarheid bestaande wijken (71%);
- Ruimte voor dieren en groen (67%).

Dit zijn tevens *'consensus'-onderwerpen*, in de zin dat er naar verhouding weinig weerstand zichtbaar is en ook een gering aandeel neutraal/geen mening.

Onderwerpen waar gemeente meer of minder aandacht aan kan besteden

Bron: peiling Nijmeegs stadspanel, mei 2023

Discussiethema's, waarbij er weerstand en tegengesteld denkende groepen zichtbaar zijn, (en vaak ook een groot aandeel neutraal/geen mening) zijn er ook (top 5):

- Ruimte voor bedrijven (35%: minder aandacht, veel geen mening);
- Plekken voor cultuur en evenementen (uiteenlopende meningen);
- Woningen van het gas halen (duidelijk uiteenlopende meningen);
- Ruimte voor voorzieningen (uiteenlopend of geen mening);
- Meer woningen bouwen (uiteenlopende meningen).

Er zijn verschillen naar stadsdeel, leeftijd, dagelijkse bezigheid:

- Meer aandacht voor *klimaatbestendige stad* speelt in (nog) sterkere mate bij 80+ers (93% versus 80% voor het hele panel), terwijl zo'n 12% van de studenten er minder aandacht voor zou willen (in vergelijking met de 2% van het panel een naar verhouding grotere groep).
- Meer aandacht voor het *bouwen van betaalbare woningen* speelt naar verhouding (nog) sterker in Lindenholt (81%), Nijmegen-Centrum 80%, bij 65-80-jarigen (80%), 80+ers (83%), studerenden (88%) en gepensioneerden (81%). In Nijmegen-Noord pleit een naar verhouding wat grotere groep (8%) voor minder aandacht.
- *Leefbaarheid bestaande wijken*: in (nog) sterkere mate vragen panelleden uit Dukenburg (80%) hier extra aandacht voor, minder aandacht mag er voor zijn bij 20-40-jarigen (16%).
- Meer *ruimte voor dieren en groen* is sterk aangegeven in Oud-West (80%).
- *Ruimte voor duurzame energie* vraagt meer aandacht in Oud-West (77%), minder aandacht mag er zijn voor verhoudingsgewijs wat meer studerenden (12%) en inwoners van Lindenholt (11%).
- Extra aandacht voor een *veilige fysieke leefomgeving* is vaak gevraagd in Dukenburg (70%) en door 80+ers (70%).
- Meer aandacht voor *alternatieven voor de auto* is gewenst bij 64% van de 20-40jarigen, minder aandacht door 17% van de panelleden uit Lindenholt.
- Meer aandacht voor *mooie openbare ruimte en architectuur* is sterker gevraagd in Nijmegen-Centrum (65%) en minder aandacht door een naar verhouding wat grotere groep in Lindenholt (17%).
- *Toegankelijkheid openbare ruimte* vereist meer aandacht voor 80+ers (70%) en gepensioneerden (62%), en minder voor studerenden (6%).
- *Ruimte voor bewegen en ontspanning*: bovengemiddeld aandacht gevraagd in Nijmegen-Noord (63%), beneden gemiddeld in Oud-West (7%).
- Meer nadruk op het *extra bouwen van woningen* is gewenst in Lindenholt (66%), Nijmegen- Centrum (57%), door 65-80-jarigen (62%), 80+ers (74%) en gepensioneerden (64%). In Nijmegen-Noord wenst een bovengemiddelde groep (17%) hier juist minder aandacht voor.
- *Plekken om te ontmoeten* verdienen naar verhouding meer aandacht bij panelleden uit Oud West (49%), Dukenburg (47%) en studerenden (62%).
- Het *verleden van Nijmegen zichtbaar maken* vraagt meer aandacht voor 80+ers (57%), en minder aandacht voor de groep 20-40-jarigen (16%).
- Meer aandacht voor *woningen van het gas halen* speelt in sterkere mate bij panelleden uit Nijmegen-Noord (49%), 20-40-jarigen (51%) en studerenden (50%). Minder aandacht hiervoor is er naar verhouding in Dukenburg (30% minder aandacht) en Lindenholt (29%).
- Studerenden (25% minder aandacht) vragen naar verhouding minder aandacht voor *cultuur- en evenementenlocaties*.
- Meer *aandacht voor voorzieningen* wordt naar verhouding gevraagd in Nijmegen-Noord (44%), Dukenburg (29%) en door studerenden (38%).
- Meer *ruimte voor bedrijven* tenslotte wordt naar verhouding wat sterker aangekaart door 80+ers (20%) en panelleden uit Lindenholt (12%).

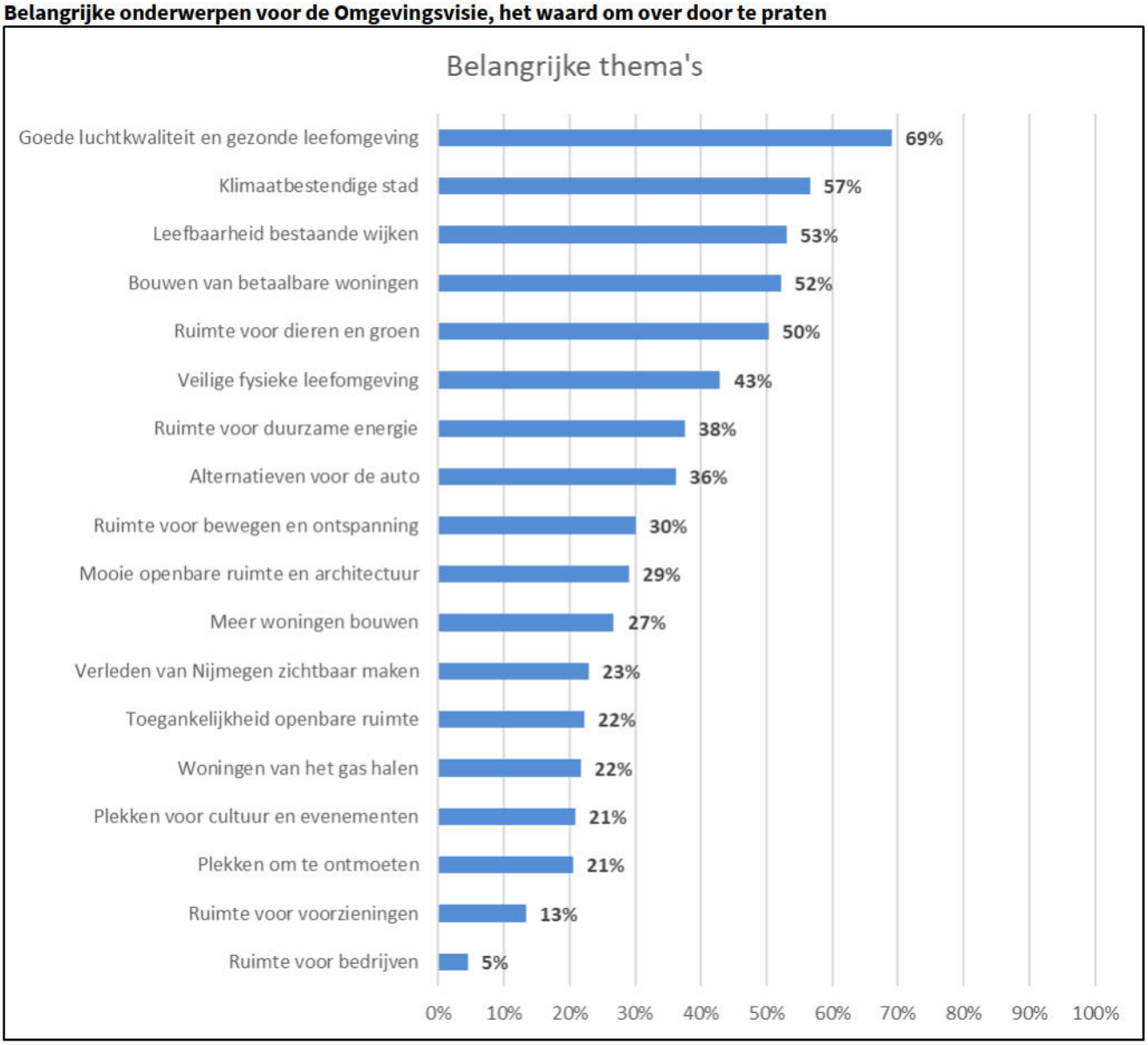
Voor het overige zijn er geen duidelijke verschillen naar stadsdeel, leeftijd of dagelijkse bezigheid.

3. Belangrijke thematiek

Welke onderwerpen zijn belangrijk voor panelleden, en het waard om over door te praten? Door minimaal de helft genoemd als belangrijke thematiek voor de Nijmeegse Omgevingsvisie:

1. Goede luchtkwaliteit en gezonde leefomgeving (door 69% genoemd);
2. Klimaatbestendige stad (57%);
3. Leefbaarheid bestaande wijken (53%);
4. Bouwen van betaalbare woningen (52%);
5. Ruimte voor dieren en groen (50%).

Belangrijke onderwerpen voor de Omgevingsvisie, het waard om over door te praten

Bron: peiling Nijmeegs stadspanel, mei 2023

Ook hier zijn er verschillen naar stadsdeel, leeftijd, dagelijkse bezigheid:

- *Goede luchtkwaliteit en gezonde leefomgeving* is door 80+ers in (nog) sterkere mate genoemd als belangrijk onderwerpen voor de Omgevingsvisie (78% versus 69% van het hele panel);
- *Leefbaarheid bestaande wijken* is belangrijk voor een bovengemiddeld grote groep 65-80-jarigen (60%) en 80+ers (61%);
- *Bouwen van betaalbare woningen* is veel genoemd in Lindenholt (60%) en door 80+ers (65%) en gepensioneerden (64%);
- *Ruimte voor dieren en groen* weegt zwaar voor 20-40-jarigen (60%);
- Een *veilige fysieke leefomgeving* is belangrijk voor een grote groep 65-80-jarigen (52%), 80+ers (52%) en gepensioneerden (51%);
- *Ruimte voor bewegen en ontspanning* is duidelijk een thema in Nijmegen-Noord (38%) en bij studerenden (38%);
- Een *mooie openbare ruimte en architectuur* is voor veel 80+ers belangrijk (37%);
- *Meer woningen bouwen* is sterker een thema in Lindenholt (37%), bij 80+ers (48%) en studerenden (22%);
- Dat geldt ook voor het *zichtbaar maken van het verleden van Nijmegen* bij 80+ers (41%);
- *Toegankelijkheid van de openbare ruimte* is belangrijke thematiek voor 65-80-jarigen (30%), 80+ers (46%) en gepensioneerden (32%);
- *Plekken om te ontmoeten* zijn veel in Dukenburg aangegeven (30% belangrijk) en door studerenden (31%);
- En *ruimte voor voorzieningen* tenslotte is bovengemiddeld gemeld in Dukenburg (19%), door 20-40-jarigen (18%) en studerenden (19%).

Voor het overige zijn er geen duidelijke verschillen naar stadsdeel, leeftijd of dagelijkse bezigheid.

Om bij de belangrijk gevonden thema's achtergronden te geven vermelden we enkele citaten van panelleden. Deze zijn illustratief bedoeld en zodanig gekozen dat ze de strekking van meerdere reacties weergeven.

Goede luchtkwaliteit en gezonde leefomgeving: "*Gratis busvervoer in de stad om autoverkeer te ontmoedigen. Binnenstedelijke industriegebieden naar buiten de stad verplaatsen voor een betere luchtkwaliteit. Grote verkeersstromen door de wijken (S100) anders geleiden om luchtkwaliteit (fijnstof-, microplastik- en roet-neerslag) in de betreffende wijken te verminderen, voor een betere gezondheidssituatie van de bewoners.*" Ook: "*Het verdichten (meer woningen per vierkante km) van de stad is voor iedereen slecht; voor de huidige inwoners en voor toekomstige. Slecht voor de kwaliteit van leven, gezondheid en bestaansrecht van de stad. Vol is vol. (...)*" En: "*In alle woningen moet het mogelijk zijn om een goede nachtrust te hebben. Bestemmen van wonen betekent ook gezond kunnen wonen.*"

Klimaatbestendige stad: "*Hittebestendige stad. Het wordt behoorlijk heet in mijn wijk in de zomer. Je kunt op een mooie dag in maart al in de voortuin genieten van de zon, maar in de zomer is het vaak te heet.*"

Leefbaarheid bestaande wijken: " (...) *betaalbare duurzame woningen in fijne, groene woonwijken waarin de leefbaarheid voorop staat.*", "*Vooral in het centrum en in de oudere wijken rond het centrum meer leef- en woonkwaliteit: niet elk gaatje dichtbouwen, meer groen,*

minder verkeer, betere lucht, van het gas af, milieukwaliteit", "*het voller bouwen van de bestaande wijken gaat ten koste van de leefbaarheid*". En: "*Beleid om inwoners aan te sporen bewuster met de leefomgeving om te gaan. Met name zwerfafval ervaar ik als een probleem.*"

Bouwen van betaalbare woningen: "*Betaalbare woningen bouwen die passen bij mensgerichte woonbehoefte (niet ophokken) (...)*", "*Meer betaalbare levensbestendige woningen bouwen bv appartementen voor ouderen. Ook dichtbij voorzieningen. Daar is veel vraag naar en zo ontstaat er ook meer doorgroei in woningen voor gezinnen en jongeren.*" En: "*Naast betaalbare woningen vind ik circulair gebouwde woningen erg belangrijk en veel kansen bieden. Woningen die bij voorkeur flexibel gebruikt kunnen worden. Bv door splitsing of uitbreiding mogelijk te maken, of er op termijn andere functies aan toe te kennen. (...)*

Ruimte voor dieren en groen: "*Hart van Nijmegen te vol en te weinig groen*", "*Meer biodiversiteit voor het groen, dat groen mag blijven. Verbindingen tussen deze groene elementen om ruimte te creëren in een stad (...)*", "*(...) Meer groen in nieuwbouwwijken, daar meer promoten groene tuinen van particulieren en bedrijven. Tegeltax opstellen?*". En: "*Groen boven bouw*".

Veilige fysieke leefomgeving: "*Meer veiligheid in de stad. Centrum wordt goed onderhouden, maar wijken verder buiten het stadscentrum zijn vaak slechter onderhouden.*", "*meer veiligheid op straat , sommige wegen worden gewoon racebanen met alle gevolgen van dien !!!*", "*meer zorg dragen voor onze veiligheid, bijv. meer zichtbare politie op straat*".

Ruimte voor duurzame energie: "*ruimte voor noodzakelijke energieinfrastructuur, uitbreiding/verzwaring (kabels trafo's verdeelstations) t.b.v. energietransitie*".

Alternatieven voor de auto: "*In Nijmegen (en niet alleen daar) is veel te veel ruimte voor de auto. De auto is een fundamentele aanslag op het leven in de stad*" Of: "*Bereikbaarheid en doorstroming van de auto, met elektrische auto's hoeven we geen alternatieven meer.*" En: "*Er zou een balans gevonden moeten worden tussen het gebruik van de auto en eventuele alternatieven. De auto wordt nu vaak enigszins negatief afgeschilderd.*"

Ruimte voor bewegen en ontspanning: "*Meer ruimte voor kinderen om te spelen, meer groen*". En: "*(...) Daarnaast vooral aandacht voor een (veilige) openbare ruimte (met waar mogelijk groen) dat uitnodigt tot bewegen, ontmoeten en samenwerking (b.v. buurttuinen, gezamenlijke initiatieven e.d.).*"

Mooie openbare ruimte en architectuur: "*Meer en duurzaam bouwen , als het financieel kan met wat meer spraakmakende hoogbouwarchitectuur. (...)*". En: "*Graag iets moois/kleurrijks bij het station i.p.v. die zwarte 'drollen' die er nu staan. Tenslotte is het station een visitekaartje voor de rest van de stad!*"

Meer woningen bouwen: "*meer woningen, maar veel meer gericht op de toekomst, dus meer ruimte tussen woningen, niet aan drukke wegen (bv Mauritssingel, James Gavin singel) zijn echt zo slecht ontworpen qua fijnstof (ook elektrische auto's maken fijnstof), en geluid. Door alles op elkaar te bouwen creëer je de randstedelijke problemen van de toekomst in onze eigen stad.*" En: "*Bouw van betaalbare woonruimte/ woongemeenschappen voor zelfstandige ouderen zodat deze kunnen doorstromen vanuit hun gezinswoningen*".

Verleden van Nijmegen zichtbaar maken: "*Zichtbaar houden verleden is niet alleen romeinen etc. maar ook oude fabrieksgebouwen e.d. behouden. Aandacht voor het feit dat de romeinen geen lieverdjes waren ('decimeren', luchtvervuiling, eigen volk boven alles).*"

Toegankelijkheid openbare ruimte: "*Dat er overal te huren commerciële fietsen en scooters op stoepen gezet worden. Het staat rommelig en ze staan meestal in de weg voor minder mobiele mensen.*"

Woningen van het gas halen: *Woningen van gas door aanleggen stadsverwarming zoals in Noord, niet door iedere woning individueel energie slurpende en lawaaierige warmtepompen te laten aanschaffen.*" En : "*Van het gas afgaan is voor veel bestaand woningen te duur. Dan kan niet dwingend opgelegd worden.*"

Plekken voor cultuur en evenementen: "*(...) maar dat benadruk ik, er zijn veel mensen werkzaam op allerlei wijzen professioneel maar ook op amateurbasis in de stad. Daarvoor zou podia beschikbaar voor kunnen gemaakt!*" En : "*Meer ontmoetingsplekken/ horeca, cultuur in Dukenburg*".

Plekken om te ontmoeten: "*(...) Kleine ontmoetingsplekken, meer werkruimtes of koffietentjes in nieuwbouwwijken.*"

Ruimte voor voorzieningen: "*Ook zorgen dat oudere wijken voldoende voorzieningen blijven houden zoals Weezenhof*", "*Voldoende wijkcentra met betaalbare huren en horecavoorzieningen*". En: "*Voorzieningen voor kinderen - speelruimte, speelparkje, al is het maar een klimtoestel. Dat dient ook onderhouden te worden, (...)*"

Ruimte voor bedrijven: "*Aantekening bij ruimte voor bedrijven: juist ruimte maken voor klimaatvriendelijke duurzame bedrijven, startups. Combinatie van wonen en kleinschalige bedrijfjes; werk en wonen op fietsafstand. Stadslandgoed.*" En: "*Circulariteit mag een prominentere plek krijgen. En ook in een circulaire economie heb je bedrijventerreinen nodig. En meer inzetten om samen met de bedrijven de terreinen te verduurzamen.*"

Andere belangrijke thema's: aanvullingen door het panel

Panelleden kregen ook de mogelijkheid aanvullende thematiek aan te dragen. "U heeft nu allerlei mogelijke onderwerpen gezien. Zijn er andere (niet genoemde) zaken die u vanwege uzelf of vanwege het algemeen belang graag terug zou willen zien in de Nijmeegse omgevingsvisie (onze ruimtelijke toekomstvisie)?"

Dit leverde 630 vaak meervoudige reacties op die zijn opgenomen in een apart bijlagenboek, op te vragen via onderzoek.statistiek@nijmegen.nl. Een inhoudsanalyse (middels categoriseren en tellen) helpt ons de aanvullend genoemde onderwerpen samen te vatten. Veel genoemd zijn *verkeers- en mobiliteitszaken, onderhoud openbare ruimte, doorstroming van senioren op de woningmarkt en grenzen aan verdichting ten gunste van leef- en ademruimte in de stad*:

1. Openbaar vervoer verbeteren, betaalbaar(der) maken, meer lijnen (26x genoemd);
2. Beter en intensiever onderhoud openbare ruimte, wegen en groen (25x);
3. Auto's en vrachtwagens minder ruimte en – snelheid geven (22x);
4. Fietsvriendelijke infrastructuur, bestrijden drukte op fietspaden (21x);
5. Autobereikbaarheid binnen Nijmegen versterken (21x);
6. Bouwen voor senioren (en/of hogere inkomens) i.r.t. doorstroming woningmarkt, woningen vrijmaken (21x);
7. Géén verdichting, leef- en ademruimte is belangrijker (20x);
8. Beter woon- en leefkwaliteit door weggeleiden verkeersstromen en verminderen geluidsoverlast, ook van evenementen (14x);
9. Groen en bomen toevoegen in bestaande wijken, anti-verdichting, klimaat, voedsel, speelruimte) (14x);
10. Meer aandacht verkeersveiligheid voetgangers en fietsers (13x);
11. Externe autobereikbaarheid stad verbeteren (12x);
12. Vervuiling door verkeerd aanbieden afval en zwerfafval tegengaan(12x);
13. Wijken diverser maken qua woningen en bewoners, sociale woningbouw spreiden (10x);
14. Bewoners beter en vroegtijdig informeren over veranderingen in woonomgeving (9x);
15. Grenzen aan de groei, minder drukte, minder inwoners en bedrijven (8x);
16. Geen – of minder ruimte geven aan asielzoekers (7x);
17. Hergebruik leegstaande gebouwen (6x);
18. Meer aandacht voor afglijden Dukenburg, Lindenholt en 50/60er jaren-wijken (6x);
19. Terugdringen verkamering en aantal studentenpanden i.r.t. verloedering (5x);
20. Ruimte voor circulaire bedrijven en - maakindustrie, combi woon-werk (4x).

Ook de volgende citaten zijn illustratief bedoeld en zodanig gekozen dat ze de strekking van meerdere reacties goed weergeven.

Openbaar vervoer verbeteren, betaalbaar(der) maken, meer lijnen: "*Meer bussen in de stad, dichter lijnen netwerk*"

Beter en intensiever onderhoud, openbare ruimte, wegen en groen: "*Beter onderhoud van groen en openbare ruimte; meer ruimte voor ruimte; niet alles vol plempen!*"

Auto's en vrachtwagens minder ruimte en – snelheid geven: "*Het minder aantrekkelijk maken voor auto's. Meer autovrij wegen die bestemt zijn voor fietsers en openbaar vervoer. Meer eenrichtingsverkeer.*"

Fietsvriendelijke infrastructuur, bestrijden drukte op fietspaden: "*Meer ruimte voor de fiets en beter onderhoud van de fietspaden en waar mogelijk deze uitbreiden*", "*(...) bredere fietspaden vanwege grote fietsen/ bakfietsen bezorgers, verschillende snelheden op fietspaden zijn gevaarlijk.*"

Autobereikbaarheid binnen Nijmegen versterken: "*Bereikbaar blijven voor mensen die afhankelijk zijn van de auto. Heijendaalseweg open houden voor verkeer!!!*"

Bouwen voor senioren (en/of hogere inkomens) i.r.t. doorstroming woningmarkt, woningen vrijmaken: "*Betaalbare en duurzame huurwoningen/appartementen voor ouderen, zodat onze ruime eengezinswoning, waar wij al jaren met ons tweeën in wonen, beschikbaar komt voor een gezin. (...)*" Daarnaast: "*Het is belangrijk dat er evenwichtig gebouwd wordt in de stad. Dus ook duurdere woningen zodat er voor iedereen een plek komt. Wanneer er alleen maar goedkope woning worden gebouwd houd dat in dat hoger opgeleiden elders gaan wonen. De stad wordt dan zwakker.*"

Géén verdichting, leef- en ademruimte is belangrijker: "*Bouw niet alles vol, maar laat ruimte voor natuur, parken, etc. Gebruik groen/ boomwallen om uitzichten te verbeteren en lelijke gebouwen te camoufleren*". "*De gemeente Nijmegen moet stoppen met het volbouwen van elk stukje groen dat nog over is en de visie dat Nijmegen moet groeien stoppen. Vroeger was het prettig in Nijmegen, tegenwoordig is het een volgepropte stad met torenflats. (...).*"

Beter woon- en leefkwaliteit door weggeleiden verkeersstromen en verminderen geluidsoverlast, ook van evenementen: "*Beheer verkeersstromen met zo min mogelijk overlast voor bewoners.*" En "*Bestaande parken niet overladen met festivals. Het park lijdt eronder en de woonomgeving heeft er last van.*" "*Drukke verkeerswegen (zoals bij ons de Burgemeester Daleslaan) minder druk, vervuilend en lawaaierig maken en het daarmee leefbaarder maken voor omwonenden. De wegen worden steeds drukker, er wordt steeds harder gereden, het is niet meer gezond om naast te wonen!*"

Groen en bomen toevoegen in bestaande wijken, anti-verdichting, klimaat, voedsel, speelruimte: "*Deze groene gemeente bouwt iedere cm2 vol, maar een leefbare wijk heeft ook natuur nodig om te ontspannen en gezond te blijven. Aandacht voor meer groen in de wijk is van belang voor de leefbaarheid.*" "*Veel meer bomen (leefbaarheid, klimaatadaptatie, hittestress), planten/bloemen (biodiversiteit, bijen, hommels)*"

Meer aandacht verkeersveiligheid voetgangers en fietsers: "*Meer bescherming voor fietsers en voetgangers. Er zijn veel gevaarlijke plekken in Nijmegen waar het lijkt alsof er alleen maar aan de auto gedacht wordt.*" "*Door de toename van e-bikes, e-scooters, de fietspaden verbreden. De scooters met een brandstofmotor in heel Nijmegen verbieden. Voor de huur scooters en e-bikes een oplossing vinden zodat deze niet overal staan (...)*"

Externe autobereikbaarheid stad verbeteren: "*Betere bereikbaarheid van Nijmegen met de auto. Nu staat Nijmegen bekend om zijn slechte voorzieningen voor de auto. (...)*"

Vervuiling door verkeerd aanbieden afval en zwerfafval tegengaan: "*(...) Aandacht aan mensen die afval niet gescheiden aanleveren en van alles op straat zetten, verf/ vet in putten gooien. Afval bij anderen voor de deur van een ander zetten of kliko's dagen op de stoep laten staan.*" En : "*Zwerfafval en illegale stort van huisraad en afval aanpakken*".

Wijken diverser maken qua woningen en bewoners, sociale woningbouw spreiden: "*Meer diversiteit in woningbouw. Verschillende soorten en afmetingen v. woningen bijeen zodat er*

meer verschillende bevolkingsgroepen qua leeftijd en gezinssamenstelling bij elkaar in de buurt / straat wonen", daardoor "*tegengaan van segregatie.*"

Bewoners beter en vroegtijdig informeren over veranderingen in woonomgeving: "*(...) Burgers eerder en beter informeren en betrekken bij plannen.*"

Grenzen aan de groei, minder drukte, minder inwoners en bedrijven: "*Ophouden met het volproppen van de stad. Het is te druk, te gestrest en steeds minder sociaal.*"

Geen – of minder ruimte geven aan asielzoekers: "*Asielbeleid aanscherpen. Zo maar 1200 mensen plaatsen in Winkelsteeg en voorheen duizenden in Heumensoord kan niet. Denk aan stadgenoten die een woning zoeken en langzamerhand in de put raken.*"

Hergebruik leegstaande gebouwen: "*Aanpakken van leegstand, hergebruik van leegstaande gebouwen. Wet of regelgeving maken om leegstand tegen te gaan. Panden onteigenen als eigenaar er jarenlang niets mee doet, zoals groot lelijk pand oude wit/gele kruis in Meijhorst. Oud bejaardenhuis Doekenburg in Aldenhof.*"

Meer aandacht voor afglijden Dukenburg, Lindenholt en 50/60er jaren-wijken: "*Kijk vooral ook naar de bestaande stad. Veel wijken uit de jaren 50, 60 en 70 beginnen 'door het ijs te zakken'. Wanneer worden deze wijken eens opgeknapt?*" "*Veel meer aandacht voor het stadsdeel Dukenburg. Er is hier geen voortgezet onderwijsvoorziening; het zwembad wordt opgeheven; de bieb, de schaatsbaan liggen aan de uiterste rand van het stadsdeel; voor cultuur is hier letterlijk niets, behalve een minimale voorziening in een dependance van de Lindenberg; toch wonen hier 23.000 mensen op een gemiddelde afstand van 8 tot 9 km. van het centrum.*"

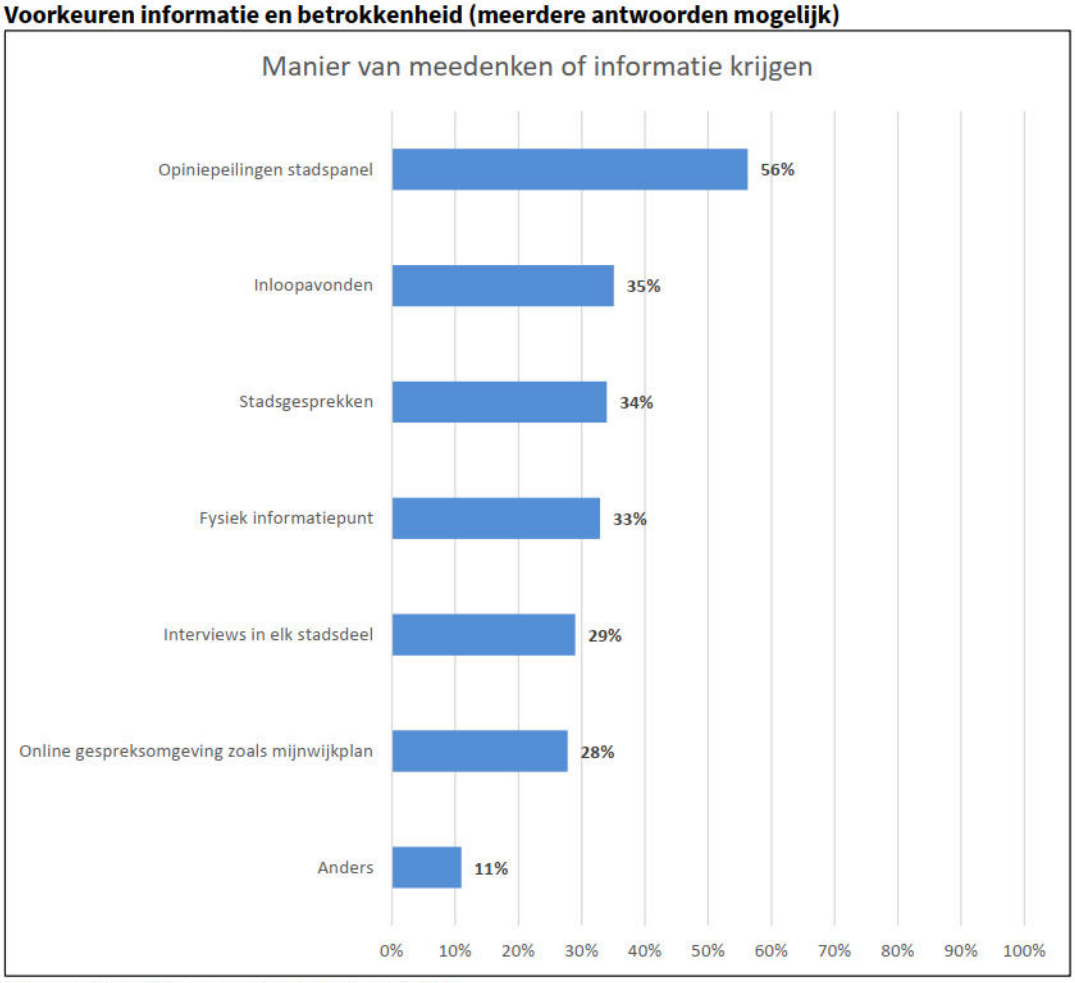
Terugdringen verkamering en aantal studentenpanden i.r.t. verloedering: "*Terugdringen van verkamering grote panden in woonwijken voor studenten. Veel studenten leidt tot verloedering van wijken. Liever opdeling in appartementen voor starters. Meer voor studenten bouwen op geschikte plekken, zoals de campus.*"

Ruimte voor circulaire bedrijven en - maakindustrie, combi woon-werk: "Stimuleren lokale bedrijven om circulair te worden", "Circulaire economie stimuleren door recyclehubs aan te bieden of reparatiecentra."

4. Voorkeuren participatie

We kunnen Nijmegenaren op allerlei manieren betrekken bij de verdere ruimtelijke ontwikkeling van onze stad (de omgevingsvisie). Op welke manier(en) willen panelleden meedenken of informatie krijgen over de toekomst van wonen, werken, verkeer en duurzaamheid/milieu?

Voorkeuren informatie en betrokkenheid (meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: peiling Nijmeegs stadspanel, mei 2023

De verschillende voorgelegde participatiemogelijkheden vallen allen in de smaak bij een deel van het panel, zonder duidelijke verschillen tussen de diverse vormen. Het inzetten van opiniepeilingen is voor meer dan de helft een aantrekkelijke mogelijkheid.

Verschillen naar stadsdeel, leeftijd of dagelijkse bezigheid zijn er beperkt:

- In Nijmegen-Noord is er wat meer belangstelling voor Opiniepeilingen (64% versus 56% in het hele panel);
- In Nijmegen-Midden zijn stadsgesprekken wat vaker genoemd (41%);
- In Nijmegen-Centrum (40%) en Dukenburg (39%) is een fysiek informatiepunt populair;
- Een online-gespreksomgeving is veel genoemd door 20-40-jarigen (40%).

Voor het overige zijn er geen duidelijke verschillen naar stadsdeel, leeftijd of dagelijkse bezigheid.

Onder ‘anders’ zijn allerlei suggesties en opmerkingen geplaats. Deze 160 bijdragen zijn opgenomen in een apart bijlagenboek, op te vragen via onderzoek.statistiek@nijmegen.nl. Vaker terugkomende suggesties zijn het instellen van burgerraden (met verplichte deelname na loting), het benutten van wijkraden en bestaande overleg-gremia en laagdrempelig publiceren in huis-aan-huisblad De Brug. Ook is gepleit voor participatievormen waarbij de deelname divers(er) is (niet alleen post-actieven).

Een aantal panelleden maakte van de gelegenheid gebruik om de kwaliteit van de inspraak aan te kaarten. Daaruit spreekt vrijwel altijd een sterk wantrouwen en de overtuiging niets in te kunnen brengen, omdat de besluiten ‘toch al genomen zijn’. Men mist bij onwelvallige besluiten de mogelijkheid deze tegen te houden. Dat is voer voor kritiek op de participatie. Suggesties (van andere panelleden) in dit verband zijn om veel sterker aan verwachtingenmanagement te doen. En om burgers te betrekken in de vroege planfase, bij de afweging van initiatieven. Een citaat: “*Alle opties zijn OK, maar het schept de verwachting dat plannen veranderen o.b.v. wensen, dus het verwachtingsmanagement moet heel goed zijn om frustratie te voorkomen (zie Vossenlaan ROC)*”

Een aanzienlijk deel van de panelleden geeft aan verder geïnformeerd (959 personen) of betrokken (362 personen) te willen worden bij de vernieuwing van de Nijmeegse Omgevingsvisie. Zij worden hiervoor per e-mail benaderd door de gemeente Nijmegen.